טבול יום פרק שנים עשר זבחים צט.

משמרה כולה. לא זרקו את הדם אלא אחד זרק ע"י כולן וכולן מולקין וחולקין: **קמן.** פסול לעבודה דנפקא לן מאיש מזרע לדורותם בהכל שוחטין (חולין דף כד:) (ב) בסיפא וכקדשים אוכל דאמרינן במנחות (דף עג.) איש כאחיו איש חולק ואין קטן חולק ומדמעיט ליה מחלוקה מכלל דאכיל ועוד כל זכר כתיב: **יאלקנה.** ומהכא נפקא לן ממתני' דקתני טובל יום אינו חולק: **כל זכר בכהנים יאכל לרבות בעל מום.** ולקמן מוקמינן לה בפרקין (דף קכ.) דלתלוקה רבייה דאי לאכילה לא אצטריך דהא בהדיא כתיב ביה (ויקרא כא) ומן הקדשים יאכל: **שכן אוכל.** דכתיב ומן הקדשים יאכל: **דלאורייתא חזי.** לענין כגון הקטר חלבים: **רב יוסף אמר.** לרבות טובל יום לחלוקה לא מצית אמרת הא (א) אוקימנא מאי יאכלנה יאכלנה כו': **ראוי לאכילה.** בעל מום: **כיון דלא חזי.** לענין לחיטוי (ב) ואפילו מקמי טומאה ורחמנא רבייה לחלוקה הלכך מה לי כשהוא בעל מום לחזויה מה לי כשהוא טמא ובעל מום דהא (ג) לא קרינא ביה המתנות מעיקרא ופליג השתא נמי ניפלוג: **מקריב אונן.** דכתיב ביה (שם כא) לאחיו ולאמו לא יטמא ומן המקדש לא יצא אינו צריך לצאת מן המקדש ביום מיתת אחיו ואמו (ד) שעבודתו אינה מתחלת (ה) אלא הדיוט שלא יצא חילל: **ואינו חולק לאכול בערב** (ו). לכשיפטר מאיניותו. אלמא אע"ג דקרינן המתנות אותה לא פליג דעיקר חלוקה בחלילה הלכך (ז) מדאפקה רחמנא בלשון אכילה מאי דמייתי ראיה מבעל מום קודם טומאה דפליג אע"ג דאין ראוי לחיטוי ומהכא טעמא בעינן בערבי אף לאחר טומאה לאו ראיה היא דבראוי לאכילה תלוי ולא בראוי לחיטוי ובעל מום בלא טומאה ראוי לאכילה הוא: **מהו שיחלקו לו.** מקרבן ציבור לאכול בערב. ובקרבן ציבור שהקריבוהו טהורים קא מיבעיא ליה אי פלגי מיעיה לאחר טומאה הוחל וראוי לחיטוי דקרבן לבור דומה טומאה: **או דלמא ראוי לאכילה בעינן.** אבל בהקריבוהו טמאין לא מיבעיי לן שהרי אינו נאכל דקי"ל בכילד לולין (פסחים דף עו:) קרבנות ציבור באין בטומאה אבל אין נאכלין: (ג) מתני' דקתני אונן נוגע בשמנל לחיטוין כו' כיון והך טבילה לא בעיא הערב שמש דמעלה דרבנן בעלמא היא: **אונן שעבד.** כו' כיון דאינו בעל מום אינו חולק ליחיד כדכתיב בעל מום מבן מ"ק (דף כח.): ה"ג **אלא לא קשיא הא דאסח דעתיה כו'.** הכא דמומר בקדש (ח) דמצריך ליה טבילה (ט): **דאסח דעתיה.** משמירת גופו מפני שהוא אסור בקדשים לגו כיום: **טמא מת.** מטומאת מת: **טמא שרץ.** מטומאת שרץ: **ועוד לתרומה נמי.** ליבעי טבילה אלמה תנן התם לריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה: ה"ג **כאומר נשמרתי מדבר המטמאני ולא מדבר הפוסלני.** ומדבר (ח) המטמאני טומאה דאורייתא דבעיא הערב שמש: **הפוסלני.** לאכילת קדשים מדרבנן דלא בעי הערב שמש (ט) וכן לגבי תרומה כאומר (לא) (כ) נשמרתי מדבר הפוסלני בתרומה. ושיטת החיקה הוא ולא מיתוקה בסמקנא הכי:

מגריפה

גמ' מנא הני מילי אמר ר"ל דאמר קרא [1]הכהן המחטא אותה יאכלנה כהן המחטאה יאכל (א) שאינו מחטא אינו אוכל וכללא הוא והרי משמרה כולה דאין מחטאין ואוכלין ראוי לחיטוי קאמרינן הרי קטן דאינו ראוי לחיטוי ואוכל אלא מאי יאכלנה יחלקנה [2]ראוי לחיטוי חולק שאינו ראוי לחיטוי אינו חולק הרי בעל מום דאינו ראוי לחיטוי וחולק [3]בעל מום רחמנא רבייה [2]כל זכר בכהנים לרבות בעל מום ואימא כל זכר לרבות טבול יום מסתברא בעל מום ה"ל לרבויי שכן אוכל אדרבה טבול יום הוה ליה לרבויי דלאורתא מיחזא חזי השתא מיהא הא לא חזי רב יוסף אמר מכדי מאי יאכלנה יחלקנה לכתוב רחמנא יחלקנה מאי יאכלנה ש"מ ראוי לאכילה חולק שאינו ראוי לאכילה אינו חולק [3] בעי ר"ל בעל מום והוא טמא מהו שיחלקו לו כיון דלא חזי ורחמנא רבייה לא [3] שנא (ב) מה לי טמא מה לי [3] בעל מום או דלמא ראוי לאכילה חולק שאינו ראוי לאכילה אינו חולק אמר רבה ת"ש [4]כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב ש"מ [4]ראוי לאכילה בעינן ש"מ בעי רב אושעיא טמא [4] בקרבנות ציבור מהו שיחלקו לו מי אמרינן המחטא [4] אמר רחמנא והאי נמי מחטא הוא או דלמא ראוי לאכילה חולק שאין ראוי לאכילה אינו חולק אמר רבינא ת"ש כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב ש"מ [4]ראוי לאכילה בעינן ש"מ: אונן נוגע ואינו מקריב כו': אונן נוגע ורמינהי [5]אונן ומחוסר כיפורים [5]צריכין טבילה לקודש א"ר אמי א"ר יוחנן לא קשיא כאן בשטבל כאן בשלא טבל וכי טבל מאי הוי הא הדרא עליה אנינותו דאמר רבה בר רב הונא אונן שטבל אנינותו חוזרת עליו ל"ק [6] הא [7]דאסח דעתיה הא דלא אסח דעתיה היסח [8] הדעת שלישי ושביעי בעי [9]דא"ר יוסטאי ברבי מתון א"ר יוחנן [8]היסח הדעת צריך הזאה שלישי ושביעי לא קשיא הא דאסח דעתיה מטמא מת הא דאסח דעתיה מטמא שרץ טמא שרץ טמא מעלייא הוא הערב שמש בעי [10] ועוד אפילו תרומה נמי [9]א"ר ירמיה באומר נשמרתי מדבר המטמאני ולא נשמרתי מדבר הפוסלני ומי איכא נטורותא לפלגא אין והתניא [9] עודהו הסל על ראשו [1] בספמים כפ' אלו דברים (דף פ.) סכין שנמצא בי"ד שוחט בה מיד בי"ג שוחה ומטביל פי' בנמצא חוץ לירושלים ולא גזרו על ספק כלים הנמצאים בירושלים כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יט:) ובי"ד שוחט בה מיד דמסתמא הטבילוהו מתחמול כדי שיהא לו הערב שמש ולא חיישינן שמא נטמא בטומאה דרבנן ולא בעי הערב שמש ולא חם להטביל עד י"ד ועדיין לא הטביל היינו משום דכיון דהחקק להטביל בי"ג משום טומאה דאורייתא לא חיישינן שמא נטמא אחר כך בשום טומאה ועוד כשגזרו על ספק כלים הנמצאים משום חשש טומאה דאורייתא גזרו ולא משום (א) טומאה דרבנן ומיהו יש טומאה דרבנן דבעיא הערב שמש כדאשכחן בספמים בסוף האשה (דף נב.) כל הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר דבעי הזאה שלישי ושביעי וכ"ש הערב שמש וההיא דרבי שמעאל בן קמחית בפרק הוציאו לו (יומא מז.) שנאמר ציורת דהגמון על בגדו (בגורלת (ב) דערבי) ונכנסו אחיו ושימשו אחמיו אע"ג דטומאת עכו"ם דרבנן בעיא הערב שמש וכי היא לחומר בקודש (חגיגה דף כג.) דספופית שמתכה לחטאת ר' יהושע אומר יטמא ויטביל ופריך דמתכה מאן לא דמתכה מבר ל"ל טבילה ואי דמתכה עם האדר בהא נמא רבי יהושע יטמא ויטביל משום בהיא דטומאת עם הארץ בעיא הערב שמש וההיא דכהן השורף את הפרה שהיו אחיו הכהנים פומכין ידיהן עליו כדי לטמאותו לעשות להכעים (ג) לצדוקים שהיו אומרים כמעורבי שמש היתה נעשית (בגדי כה) אוכלי קודש מדרס לחטאת ומשמע דבעי הערב שמש (ד): (ד) **אינו** חולק בבשר **שנאמר המקריב את דם השלמים ואת החלב.** ר"ת ל"ג ליה משום דבגמ' (לקמן דף קכ:) בדינא דר"ל בר"ש דרש ליה מקרא אחרינא מדכתיב הזורק את דם השלמים והאי קרא דמקריב (ה) אתא לכהן שאינו מודה בעבודה כדדרשינן בחולין בפ' הזרוע (דף קלב:) כדפירש בקונטרס בגמ' (ו) לא"ק לאכא שאול ומיהו י"ל דכולה מילתא דרשינן מקרא דהמקריב למותא אתא דרשינן כהן שאינו מודה בעבודה והמקריב (ז) דרשינן שיהא טיהור בשעת זריקה ושמא הגך תרי קראי לריכי חד לזריקה וחד לקבלה דהמקריב משמע קבלה כדדרשינן בפ"ק (לעיל יג.) והקריבו זו קבלת הדם ומיהו מדקאמר התם בחולין ובהקומץ רבה (מנחות דף יח:) לרבות (ח) הקבלות והזאות

משמע דאכתי לא ידעינן קבלה:

והרי קטן דאין ראוי לחיטוי ואוכל. וא"ת אמאי לא משני קטן דחמנא רבייה כדמשני בתר הכי גבי בעל מוס לגבאי דמסיק מאי יאכלנה יחלקנה וי"ל כיון דקטן ובעל מוס אוכל (ח) מאי אתא קרא לאסמועינן לי (ט) נדרוש שאינו מחטא אינו אוכל אי למעוטי טבול יום ומחוסר כיפורים הא נפקא לן בפ' הערל (יבמות דף עד:) מקרא אחרינא דהכיא כפרטו אוכל בקדשים היכך (י) נדרוש אינו חולק ג"ל (יא) אי הוה משני רבייה קרא מיקשי (יב) ליה אכתי מבעל מוס כדפריך בסמוך: (יג) **ה"ג** ראוי לחיטוי חולק. ומיהו הרי כה"ג אונן וטמא בקרבנות ציבור דרחמין לחיטוי ואינם מולקין כדכתיב י"ל דעיקר קרא אצטרך לדיוק שאינו ראוי לחיטוי אינו מולק: (יד) **ה"ג הא דאסח דעתיה בו'.** היסח הדעת פוסל בקדשים (טו) והא דנקט אונן משום דרגיל לאסוקי דעתיה לפי שאינו יכול לאכול: **מדבר** המטמאני. טומאה דאורייתא דבעיא הערב שמש ולא מדבר הפוסלני לאכילת קדשים מדרבנן דלא בעיא הערב שמש (ה"ג כ"ש וגראה דה"ג נאומר לא נשמרתי מדבר הפוסלני לקודש אבל נשמרתי מדבר הפוסלני מתרומה) דאונן אסור לאכול קודש ולכך לא שמר עצמו מדבר הפוסלו לקודש ולא נתן לבו שיהא מותר לערב אבל לתרומה מותר אפילו [כן] כיון דאמרינן זרות אמרתי לך ולא אמיות ולכך שמר עצמו מדבר הפוסלו לתרומה וא"ת מאי איכא חומה דטמא כה לקודש אבל לא לתרומה דקתני מתני' דמגיבה (דף כ:) לריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה ומפרש ה"ר חיים כגון דאכל כזר שלישי של תרומה שגופו (טז) שני (יז) לקדש אבל לא לתרומה כדאמר בפרק שני דחולין (דף לג:) ובסמוך ליכא לפרושי הכי גבי (כלי) [לבי] על הסל ולא על המגריפה טמאה לפסול קודש ואינה פוסלת פירות תרומה שבסל דכזר אינו פוסל כלי

מסורת הש"ס

א) תוספ' ובמס פי"ח ה"ב ביומא יג: רע"ש עג. [מו"ק יד:] ב"ק קי. הוריות יב: ירושי סנהדרין פ"ב ה"א, הוריות פ"ג ה"ג, ב) חגיגה כח. ירושי חגיגה פ"ג ה"ג, ג) [יומא לז: ע"ס], ד) חגיגה כ. ע"ש, ה) חגיגה כ. ע"ש תוספ' טהרות פ"מ ה"ט, ו) לעיל עז., ז) חגיגה כא., ח) יערי בתוס' חגיגה כ: דמבוארים דבריהם שפיר, ט) שייך לדף צח: במתני' צ"ק, י) לקמן קב:

שינויי נוסחאות

א) ל"ל אוכל (ר"ש מ"): ב) כמ"ל נוסף רב אשי אמר איזה הוא דבר שצריך שלשה רבבי הוי אומר זה בעל מום אימא לרבות טבול יום ומחוסר כפורים ואנן שם שמוצא אחת היא: ג) מיהת לא שנא נמתק (ר"ש מ"): ד) נ"מ מה לי טהרו או דילמא כדי (כ"ר מ"): ה) כמ"ל כהן שמא: ו) כמתר"י וס"מ כהן המחטא: ז) אלא ל"ק כל"ל (ר"ש מ"ש וכ"ג ושי"ר), ומי' לכלן לות לד: ח) אי אסח דעתיה הזאת שלישי ושביעי כו' (כ"ר ביומא): ט) נמי בעי דעת אפילו לתרומה כל"ל (ר"ש מ"): י) נ"מ בתיפו (כ"ר ב"ב בתנינה): יא) דמבדי הא כל"ל (ר"ש מ"): יב) מיהת לחיטוי נמתק (ר"ש מ"): יג) כמתר"י ודי"ל הא: יד) ואמו ולא יחלל שהעבודה שיעבור אינה וכו' (מתר"י ר"ש מ"): טו) לערב (מתר"י ר"ש מ"): טז) הלכך הא דמיתת ראה כו' (כ"ר מ"): יז) טבילה בראסח כו' כל"ל (שמכ"ר): יח) ל"ל מדבר (שמכ"ר), והוא מתלת דיבור מדם, וכ"ה בכ"ר: יט) שמש אבל לגבי תרומה ליכא למימר דאמר לא נשמרתי מדבר הפוסלני בתרומה דהא אונן מותר הוא בתרומה כדאיתא ביבמות (ע:) (זרות אמרתי לך ולא אניות (מתר"י) הילכך לא אסח דעתיה ושביעיא וכו' (ר"ש מ"): (מתר"י) כ) כן גירס' כה"ג, וכ"ל לפ"ש אלא נמצר מתרומה לפ"ה מ"ל טבילה לתרומה כיון שאינו אלא פסול דרבנן. (ולפירוש לא אתי שפיר מיכת רבן (ר"ש מ"). ול"ק ורש"ש ל"ג מיכת לא: כא) משום חשש טומאה כל"ל (שמכ"ר): כב) ל"ל וצנוורא (ר"ש מ"). וכ"ג מהגמ' שם: כג) ל"ל דיסרא ומיכת להבעים נמתק (ר"ש מ"ש): כד) נדל"ל דבבדי (באמ"ש): כה) ל"ל דהמקריב (ר"ש מ"): כו) ל"ל ומהמקריב (ר"ש מ"): כז) ל"ל מנין לרבות (ר"ש מ"): כח) אוכלים (ר"ש מ"): כט) אי אתא למעוטי שאינו וכו' כל"ל (מר"ש): ל) נ"י ל"ק הלכך משני אינו חולק ואמרי תיקשי ליה מבעל מום בדפרק ד' במסוק ומשני דבייה קרא. ומי' ממ"ל שהקשו ולפי הנראה לא היה לוקך לתנים' לאמוד דברים אלו כלל, ולאין כהם שום חידוש אי מוקמת. ומי' כאות שלמ"ה: לא) מכלן ולאלן דכריהם קבי הכנה, ומי' הנהת ל"ק כאות שלמ"ה, ומה"ג משמע דמוזקק מכלן ועד סוה"ד. ומי' עה"ק וק"ד דמקרימים הנירי שלנו: לב) ל"ל תיפוק ליה כו' כדפרישית בסמוך (מגילה): לג) ל"ל הגיה (ש"מ: לד) נה"ג כ' דשיקר מטמאם לשלו נו' רש"ש דנרים אלא. ע"ש נאריכות דבריו. אבל כס"מ מיקון נשון הקוס' ל"ל הגיה מתם מיכת ה"ג: לה) מיכת בקדשים נמתק. ל"ל בכל אדם (שמכ"ר ר"ש): לו) הטמא שבמקריים הוא מבה"ג, ונרדיו ליתא, ומתם זה אינם ה"ג ומו לא, ובמכ"ר וכ"ש הנר הגיה (ולכאן לפני ראיית כו' נוסף שם עד כאן הגה"ה). ולפרי' הקוס' נרסי כה"ש ולא כאו רק לפרש. ומי' מ"ג כאוכן. ונגרסת ל"ק הערב שמש והא דנקט אונן ראונן אסור וכו': לז) שנעשה גופו שני וכו' כל"ל (ש"מ): לח) כנ"ש ר"כ ור' כתוב בתחילת מסכת טהרות (פ"ח מ"ג בסופה):

עין משפט נר מצוה

מ א מ"י פ"י מהל' מעה"ק הלכה יד:
ב מ"י שם הלכה כ:
ג מ"י שם ופ"ב מהל' איסו"מ המקדש הלכה ו ח
יא ד מ"י פ"ו מהל' מעה"ק הלכה ח:
יב ה מ"י שם הלכה כג:
יג ו מ"י פ"ב מהלכות מאכ"א הטומאה הלכה טו:
ז מ"י פ"ב שם הלכה ג:
יד ח מ"י פ"ב שם הלכה טו:

תורה אור השלם

1. הַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בַּמָּקוֹם קֹדֶשׁ תֵּאָכֵל בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ו, יז
2. כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא:
ויקרא ו, כב

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא שנא מה לי בעל מום ומה לי בעל מום והוא טמא מו דלמא: (ב) רש"י ד"ה קמן וכו' בפופיה וכו' כל זכר כתיב כל זכר בכהנים יאכל הס"ד ותר"ב מ"ה יחלקנה וכו' חולק הס"ד ותר"ב מ"ה לרבות: (ג) ד"ה לו דלמא וכו' אין נאכלין הס"ד ותר"ב מ"ה כאן בשטבל מתני' דקתני:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מדבר וכו' לקדש אבל לא לתרומה. עליון יקבה למ"ד כתם כן לקדש כן לתרומה:

מוסף רש"י

כהן גדול מקריב אונן. דלתמנת שייה, דכתיב לאביו ולאמו לא יטמא ומן המקדש לא יצא ולא יחלל ונו', ודרשינן לה בחחיטים קדשים (לעיל טח.) בחמת אביו ואמו שאינו צריך לצאת מקדשיהם כלל (ויומא) לטיות עומד ומקריב. כי לא חילל עבודתו בכך (ויומא יב. וכריתות ביב קי. ולעיל מז.) ואינו אוכל. שלא הותרה כאן אלא לעבודה, וקדשים אסורין לאונן קל וחומר ממעשר הקל שאמרה תורה לא אכלתי באוני ממנו (ויומא שם). כלומר אם ע"מ שהיא אוכלין מן הקדשים לענין הקרבה, שוב הוא לי לענין אכילה (שם עג.) ואינו חולק לאכול לערב. כשחסלוק אנינותו, דאנינות ליום דרבנן, דאנינות דאורייתא אינו אלא יום אחד בלילה, דכתיב (בחמוס ה) ואחריתה כיום מר, אלמא אין מרירות אלא יום אחד (ב"ק שם): אונן. שלא נטמא ממתי: ומחוסר כיפורים. כגון זב שטבל ביום שביעי לטפרתו והערב שמשו ולמחרת הוא קרוי מחוסר כפורים שעדיין נתר טהרתו תלויה בקרבנו: צריכין טבילה. לאחר שהביא קרבנו אם רלה לאכול קדש ונגמר מפרש שעמוד (חגיגה כא.) הסל. של תאנים (שם כ.):

שיטה מקובצת

תוס' (מגמר' הקודם) ד"ה שבטל יום. ומסיים דכהן השורף את הפרה כו'. ריב. עי' בפי' המשניות של ר"ש בחמ' פרה לה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com